

Rozwój lokalny z udziałem lokalnej społeczności.

Dz.U.2019.1167 t.j. z dnia 2019.06.25

Status: Akt obowiązujący

Wersja od: 25 czerwca 2019r.

tekst jednolity

Wejście w życie:

2 kwietnia 2015 r.

USTAWA

z dnia 20 lutego 2015 r.

o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności

Art. 1. [Przedmiot ustawy]

Ustawa określa:

1) zadania oraz właściwość organów w zakresie określonym w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320, z późn. zm.), zwanym dalej "rozporządzeniem nr 1303/2013", w odniesieniu do rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, o którym mowa w części drugiej w tytule III w rozdziale II rozporządzenia nr 1303/2013, zwanego dalej "rozwojem lokalnym kierowanym przez społeczność";

2) zasady:

- a) organizacji i działania lokalnych grup działania, o których mowa w art. 32 ust. 2 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, zwanych dalej "LGD",
- b) dokonywania wyboru strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w rozumieniu art. 2 pkt 19 rozporządzenia nr 1303/2013, zwanych dalej "LSR",
- c) udzielania wsparcia z udziałem poszczególnych funduszy wymienionych w art. 32 ust. 1 rozporządzenia nr 1303/2013, zwanych dalej "EFSI", wspólne dla wszystkich EFSI

- w zakresie nieokreślonym w przepisach, o których mowa w pkt 1, lub przewidzianym w tych przepisach do określenia przez państwo członkowskie Unii Europejskiej.

Art. 2. [Podmioty wykonujące zadania opisane w ustawie]

1. Rozwój lokalny kierowany przez społeczność jest wspierany w ramach programów w rozumieniu art. 2 pkt 6 rozporządzenia nr 1303/2013, jeżeli takie wsparcie zostało przewidziane w tych programach, zwanych dalej "programami".

2. Określone w ustawie zadania w zakresie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność zarząd województwa wykonuje jako:

1) instytucja zarządzająca - w przypadku programów współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego lub Europejskiego Funduszu Społecznego;

2) organ reprezentujący:

a) instytucję pośredniczącą właściwą w zakresie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność - w przypadku:

- programu współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, w zakresie zadań dotyczących powoływania komisji, o której mowa w art. 33 ust. 3 rozporządzenia nr 1303/2013, i dokonywania wyboru LSR,
- programu współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego,

b) podmiot wdrażający właściwy do przyznawania pomocy w ramach działania "Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER" objętego programem współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich - w przypadku programu współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, w zakresie zadań dotyczących udzielania wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 rozporządzenia nr 1303/2013.

Art. 3. [Komisja wybierająca strategię rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność]

1. Komisję, o której mowa w art. 33 ust. 3 rozporządzenia nr 1303/2013, zwaną dalej "komisją", powołuje zarząd województwa, w drodze uchwały, określając w szczególności:

- 1) liczbę członków komisji;
- 2) skład komisji, w tym przewodniczącego i jego zastępcę będących przedstawicielami zarządu województwa;
- 3) regulamin działania komisji normujący zasady jej funkcjonowania, w tym podział zadań między członków komisji i zasady wynagradzania członków komisji będących ekspertami.

2. W skład komisji wchodzi przedstawiciele zarządu województwa i eksperci.
3. Eksperti stanowią co najmniej jedną trzecią składu komisji, a do ich powoływania stosuje się odpowiednio art. 49 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2018 r. poz. 1431 i 1544 oraz z 2019 r. poz. 60 i 730), zwanej dalej "ustawą w zakresie polityki spójności".
4. Na wniosek ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, ministra właściwego do spraw rybołówstwa lub ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, zarząd województwa powołuje w skład komisji nie więcej niż po dwóch przedstawicieli wskazanych przez każdego z tych ministrów. Zarząd województwa informuje tych ministrów o powoływaniu komisji w terminie umożliwiającym tym ministrom zgłoszenie do udziału w jej pracach swoich przedstawicieli.
5. Uchwały komisji zapadają zwykłą większością głosów, w obecności co najmniej połowy składu komisji. W razie równej liczby głosów decyduje głos przewodniczącego.
6. Uchwałę komisji podpisuje przewodniczący komisji albo jego zastępca.
7. Obsługę komisji zapewnia zarząd województwa.

Art. 4. [Osobowość prawna, organy LGD]

1. LGD działa jako stowarzyszenie posiadające osobowość prawną.
2. Siedziba LGD znajduje się w miejscowości położonej w województwie, którego obszar jest objęty LSR, a w przypadku gdy LSR obejmuje obszar więcej niż jednego województwa - w miejscowości położonej w jednym z tych województw.
3. Do tworzenia i działania LGD stosuje się przepisy ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2019 r. poz. 713), z tym że:
 - 1) członkami zwyczajnymi LGD mogą być osoby fizyczne i osoby prawne, w tym jednostki samorządu terytorialnego, z wyłączeniem województw;
 - 2) nadzór nad LGD sprawuje marszałek województwa;
 - 3) LGD, w zakresie określonym w jej statucie, może prowadzić działalność gospodarczą służącą realizacji LSR;
 - 4) LGD, oprócz organów wymaganych na podstawie art. 11 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach, jest obowiązana posiadać organ, do którego właściwości należy:
 - a) wybór operacji w rozumieniu art. 2 pkt 9 rozporządzenia nr 1303/2013, zwanych dalej "operacjami", które mają być realizowane w ramach LSR, oraz
 - b) ustalenie kwoty wsparcia

- zgodnie z art. 34 ust. 3 lit. f rozporządzenia nr 1303/2013, zwany dalej "radą", chyba że w statucie LGD przewidziano, że zadania te należą do właściwości zarządu.
4. Rada jest wybierana przez walne zebranie członków albo przez zebranie delegatów LGD, spośród członków LGD. Członek rady nie może być równocześnie członkiem organu kontroli wewnętrznej LGD, zarządu LGD lub pracownikiem LGD.
5. Członkowie rady będący osobami fizycznymi uczestniczą w jej pracach, w tym biorą udział w głosowaniu nad jej uchwałami, osobiście, a członkowie będący osobami prawnymi - przez organ uprawniony do reprezentowania tej osoby prawnej albo pełnomocnika umocowanego do uczestniczenia w pracach rady. Udzielenie dalszego pełnomocnictwa do uczestniczenia w pracach rady jest niedopuszczalne.
6. W przypadku gdy do właściwości zarządu należy wybór operacji, które mają być realizowane w ramach LSR, i ustalanie kwoty wsparcia, zgodnie z art. 34 ust. 3 lit. f rozporządzenia nr 1303/2013, członkowie zarządu nie mogą być zatrudnieni przez LGD na stanowisku związanym ze świadczeniem doradztwa na rzecz podmiotów ubiegających się o wsparcie, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013.
7. Ilekroć w dalszych przepisach ustawy jest mowa o radzie należy przez to rozumieć zarząd, jeżeli do właściwości zarządu należy wybór operacji, które mają być realizowane w ramach LSR, i ustalanie kwoty wsparcia, zgodnie z art. 34 ust. 3 lit. f rozporządzenia nr 1303/2013.

Art. 5. [Wybór LSR]

1. Wyboru LSR dokonuje się spośród LSR, które oprócz warunków określonych w regulaminie konkursu spełniają następujące warunki:
 - 1) oprócz elementów określonych w art. 33 ust. 1 rozporządzenia nr 1303/2013, LSR zawiera plan komunikacji z lokalną społecznością;
 - 2) obszar objęty LSR jest spójny przestrzennie, zamieszany nie więcej niż przez 150 tys. mieszkańców oraz:
 - a) w przypadku gdy realizacja LSR ma być współfinansowana ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich - jest zamieszany nie mniej niż przez 30 tys. mieszkańców, nie licząc mieszkańców miast zamieszanych przez więcej niż 20 tys. mieszkańców, a co najmniej dwie gminy spośród gmin objętych tym obszarem nie są miastami zamieszkanymi przez więcej niż 20 tys. mieszkańców,
 - b) w przypadku gdy realizacja LSR ma być współfinansowana wyłącznie ze środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Społecznego lub Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, a jej obszarem objęte jest wyłącznie miasto lub część miasta - jest zamieszany nie mniej niż przez 20 tys. mieszkańców,
 - c) w pozostałych przypadkach - obejmuje co najmniej dwie gminy i jest zamieszany nie mniej niż przez 30 tys. mieszkańców;
 - 3) LSR będzie realizowana przez LGD spełniającą wymagania określone w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, oraz w art. 4, a wszystkie gminy, których obszar jest objęty LSR, są członkami tej LGD i nie są członkami innych LGD, które ubiegają się o wybór LSR albo których LSR została wybrana.
2. W przypadku gdy obszar gminy jest objęty LSR, której realizacja ma być współfinansowana ze środków EFSI innych niż Europejski Fundusz Morski i Rybacki, obszar tej gminy może być objęty również inną LSR, która będzie realizowana przez inną LGD, o ile realizacja tej LSR ma być współfinansowana wyłącznie ze środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego.

3. Wyboru LSR dokonuje się:

- 1) przy zastosowaniu kryteriów wyboru jednakowych dla wszystkich programów, dotyczących:
 - a) charakterystyki obszaru objętego LSR,
 - b) reprezentatywności składu rady,
 - c) wiedzy i doświadczenia osób zaangażowanych w opracowanie i realizację LSR,
 - d) zasad funkcjonowania LGD,
 - e) zasad wyboru operacji,
 - f) doświadczenia LGD w zakresie realizacji strategii lub projektów o charakterze podobnym odpowiednio do LSR lub operacji realizowanych w jej ramach,
 - g) jakości diagnozy obszaru objętego LSR,
 - h) adekwatności celów i przedsięwzięć określonych w LSR do diagnozy obszaru objętego LSR i wniosków wynikających z konsultacji projektu LSR z lokalną społecznością,
 - i) zgodności LSR z celami określonymi w programach,
 - j) opracowania LSR z udziałem lokalnej społeczności i zasad udziału tej społeczności w realizacji LSR,
 - k) poprawności określenia wskaźników realizacji LSR i ich adekwatności do celów i przedsięwzięć określonych w LSR,
 - l) innowacyjnego charakteru LSR,
 - m) zintegrowania LSR,
 - n) zgodności i komplementarności LSR z innymi dokumentami planistycznymi opracowanymi dla obszaru objętego LSR,
 - o) monitorowania i oceny przez LGD realizacji LSR,
 - p) poziomu zaangażowania w realizację LSR środków innych niż środki przewidziane na realizację programu;
- 2) do wysokości dostępnych środków przeznaczonych na realizację LSR.

4. Liczbę mieszkańców, o których mowa w ust. 1 pkt 2, ustala się według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. na podstawie wyników informacji statystycznych ogłaszanych, udostępnianych lub rozpowszechnianych zgodnie z przepisami o statystyce publicznej.

Art. 6. [Wniosek LGD o wybór LSR]

Wyboru LSR dokonuje się na wniosek LGD w ramach konkursu ogłoszonego przez zarząd województwa.

Art. 7. [Złożenie wniosku o wybór LSR]

Wniosek o wybór LSR składa się do zarządu województwa:

- 1) na formularzu opracowanym przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi oraz ministra właściwego do spraw rybołówstwa i udostępnionym przez zarząd województwa;
- 2) w terminie wskazanym w ogłoszeniu o konkursie na wybór LSR, uzgodnionym przez zarząd województwa z ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi i ministrem właściwym do spraw rybołówstwa.

Art. 8. [Ogłoszenie o konkursie]

1. Ogłoszenie o konkursie:

- 1) zawiera w szczególności wskazanie:
 - a) terminu składania wniosków o wybór LSR,
 - b) miejsca i trybu składania wniosków o wybór LSR,
 - c) sposobu ustalania wysokości dostępnych środków przeznaczonych na realizację LSR,
 - d) miejsca zamieszczenia formularza wniosku o wybór LSR, formularza umowy o warunkach i sposobie realizacji LSR, zwanej dalej "umową ramową", oraz regulaminu konkursu,
 - e) dokumentów potwierdzających spełnienie warunków oraz kryteriów wyboru LSR,
 - f) EFSI, z których środków będą współfinansowane LSR wybrane w ramach tego konkursu;
- 2) jest podawane do publicznej wiadomości przez zarząd województwa, w szczególności na stronie internetowej województwa, co najmniej 30 dni przed dniem rozpoczęcia terminu składania wniosków o wybór LSR.

2. Termin składania wniosków o wybór LSR nie może być krótszy niż 14 dni i dłuższy niż 60 dni.

Art. 9. [Wybór LSR]

1. Zarząd województwa przeprowadza wybór LSR na podstawie regulaminu konkursu.

2. Regulamin konkursu w szczególności określa:

- 1) tryb składania wniosków o wybór LSR i sposób uzupełniania w nich braków oraz poprawiania w nich oczywistych omyłek;
- 2) kryteria wyboru LSR wraz z podaniem ich znaczenia i sposobu oceny;
- 3) minimalną liczbę punktów, której uzyskanie jest niezbędne do wyboru LSR;
- 4) sposób ustalania wysokości dostępnych środków przeznaczonych na realizację LSR;
- 5) sposób podania do publicznej wiadomości wysokości środków dostępnych w ramach konkursu przeznaczonych na realizację LSR;
- 6) sposób podania do publicznej wiadomości wyników konkursu;
- 7) formę i sposób udzielania LGD wyjaśnień w kwestiach dotyczących konkursu.

3. Regulamin konkursu może określić minimalną liczbę punktów dla danego kryterium wyboru, której uzyskanie jest niezbędne do wyboru LSR.

4. Zarząd województwa podaje do publicznej wiadomości, w szczególności na stronie internetowej województwa, regulamin konkursu. Do czasu rozstrzygnięcia konkursu niedopuszczalna jest zmiana regulaminu konkursu skutkująca nierównym traktowaniem LGD.

Art. 10. [Braki we wniosku; skarga do sądu administracyjnego]

1. W przypadku gdy:

1) wniosek o wybór LSR:

a) nie został złożony w terminie lub

b) nie zawiera nazwy LGD, lub

c) nie zawiera adresu LGD i nie można ustalić tego adresu na podstawie posiadanych danych, lub

2) do wniosku o wybór LSR nie dołączono LSR

- zarząd województwa pozostawia wniosek bez rozpatrzenia.

2. W razie stwierdzenia, że wniosek o wybór LSR zawiera braki inne niż określone w ust. 1 lub oczywiste omyłki, zarząd województwa wzywa LGD do usunięcia tych braków lub poprawienia oczywistych omyłek w terminie 7 dni, pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia.

3. Usunięcie braków we wniosku o wybór LSR lub poprawienie w nim oczywistych omyłek nie może prowadzić do jego istotnej modyfikacji.

4. Jeżeli nie są spełnione warunki wyboru LSR, zarząd województwa informuje LGD o odrzuceniu LSR z podaniem przyczyn odrzucenia LSR oraz pouczeniem o możliwości wniesienia skargi, o której mowa w ust. 5.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, LGD przysługuje prawo wniesienia do sądu administracyjnego skargi na zasadach i w trybie określonych dla aktów lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2018 r. poz. 1302, z późn. zm.).

6. Jeżeli są spełnione warunki wyboru LSR, LSR podlega ocenie pod względem spełnienia kryteriów wyboru LSR dokonywanej przez komisję.

Art. 11. [Uchwała o wyborze LSR]

1. Wybór LSR jest dokonywany w drodze uchwały komisji. Jeżeli realizacja LSR ma być współfinansowana ze środków więcej niż jednego spośród EFSI, w uchwale o wyborze LSR wyznacza się spośród EFSI fundusz wiodący, o którym mowa w art. 32 ust. 4 rozporządzenia nr 1303/2013, biorąc pod uwagę wysokość wkładu poszczególnych EFSI w realizację LSR oraz dostępność środków w ramach poszczególnych programów.

2. Komisja przygotowuje i zamieszcza na stronie internetowej województwa listę ocenionych LSR zawierającą liczbę punktów otrzymanych przez poszczególne LSR oraz wskazanie LSR, które zostały wybrane.

3. Komisja informuje LGD o wyniku wyboru LSR, przysyłając uchwałę o wyborze LSR zawierającą informację o liczbie punktów otrzymanych w ramach oceny poszczególnych kryteriów wyboru LSR, uzasadnienie tej oceny i pouczenie o możliwości wniesienia skargi, o której mowa w ust. 6.

4. Jeżeli LSR otrzymała minimalną liczbę punktów, której uzyskanie jest niezbędne do wyboru LSR, jednakże nie otrzymała minimalnej liczby punktów, której uzyskanie jest niezbędne do wyboru LSR, określonej dla co najmniej jednego kryterium w regulaminie konkursu na podstawie art. 9 ust. 3, a są dostępne środki przeznaczone na realizację tej LSR, uchwała, o której mowa w ust. 3, zawiera również informację o wyborze LSR pod warunkiem wprowadzenia zmian w LSR zapewniających otrzymanie w ramach oceny każdego kryterium wyboru co najmniej minimalnej liczby punktów, której uzyskanie jest niezbędne do wyboru LSR, określonej dla tych kryteriów w regulaminie konkursu na podstawie art. 9 ust. 3.

5. Wyboru LSR dokonuje się w terminie 4 miesięcy od dnia upływu terminu składania wniosków o wybór LSR.

6. Od uchwały komisji LGD przysługuje prawo wniesienia do sądu administracyjnego skargi na zasadach i w trybie określonych dla aktów lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

Art. 12. [Zakres stosowania przepisów k.p.a.; zasady postępowania w sprawie wyboru LSR]

1. Do postępowania w sprawie oceny spełniania warunków wyboru i w sprawie wyboru LSR nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, z wyjątkiem przepisów dotyczących:

1) właściwości miejscowej organów, wyłączenia pracowników organu, doręczeń, udostępniania akt, skarg i wniosków,

2) wezwań - w przypadku postępowania w sprawie oceny spełniania warunków wyboru

- o ile przepisy ustawy nie stanowią inaczej.

2. W postępowaniu w sprawie oceny spełniania warunków wyboru i w sprawie wyboru LSR zarząd województwa oraz komisja, przed którymi toczy się postępowanie:

1) stoją na straży praworządności;

2) są obowiązane w sposób wyczerpujący rozpatrzyć wniosek o wybór LSR i załączone do niego dokumenty oraz dowody przedstawione przez LGD w toku postępowania w sprawie oceny spełniania warunków wyboru.

3. W postępowaniu w sprawie oceny spełniania warunków wyboru zarząd województwa, przed którym toczy się postępowanie, udziela LGD, na ich żądanie, niezbędnych pouczeń co do okoliczności faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania.

4. LGD uczestnicząca w postępowaniu w sprawie oceny spełniania warunków wyboru jest obowiązana przedstawiać dowody oraz dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek; ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne.

Art. 13. [Wyłączenie stosowania przepisów o zasadach prowadzenia polityki rozwoju]

Do LSR nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2018 r. poz. 1307 i 1669).

Art. 14. [Umowa ramowa z LGD]

1. Niezwłocznie po dokonaniu wyboru LSR zarząd województwa zatwierdza LSR, zawierając z LGD, która będzie realizowała tę LSR, umowę ramową.
2. Umowa ramowa jest zawierana pod rygorem nieważności w formie pisemnej na formularzu opracowanym przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi oraz ministra właściwego do spraw rybołówstwa, udostępnionym przez zarząd województwa.
3. W przypadku, o którym mowa w art. 11 ust. 4, umowa ramowa jest zawierana pod warunkiem wprowadzenia, w terminie 30 dni od dnia jej zawarcia, zmian w LSR zapewniających utrzymanie w ramach oceny każdego kryterium wyboru co najmniej minimalnej liczby punktów określonej dla tych kryteriów w regulaminie konkursu na podstawie art. 9 ust. 3.
4. Umowa ramowa, oprócz wskazania wysokości środków oraz obowiązków, o których mowa w art. 33 ust. 5 rozporządzenia nr 1303/2013, zawiera co najmniej określenie:
 - 1) terminu i miejsca realizacji LSR;
 - 2) zasad realizacji LSR, w tym dokonywania wyboru:
 - a) operacji realizowanych przez podmioty inne niż LGD,
 - b) operacji własnych LGD,
 - c) grantobiorców, o których mowa w ust. 5, w ramach projektów grantowych;
 - 3) zasad monitorowania, oceny i kontroli realizacji LSR;
 - 4) zasad współpracy LGD z podmiotami zaangażowanymi we wdrażanie LSR;
 - 5) harmonogramu naborów wniosków o udzielenie wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013;
 - 6) wysokości środków na realizację poszczególnych celów LSR z podziałem na środki pochodzące z poszczególnych EFSI;
 - 7) warunków zmiany albo rozwiązania umowy w zakresie przewidzianym do wsparcia w ramach poszczególnych programów;
 - 8) zobowiązania LGD do zamieszczenia umowy ramowej wraz z LSR na stronie internetowej LGD;
 - 9) zobowiązania LGD do stosowania wytycznych, o których mowa w art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2018 r. poz. 627 oraz z 2019 r. poz. 83 i 504).
5. Projekt grantowy jest operacją, której beneficjent będący LGD udziela innym podmiotom wybranym przez LGD, zwanym dalej "grantobiorcami", grantów będących środkami finansowymi programu powierzonymi przez LGD grantobiorcom na realizację zadań służących osiągnięciu celu tej operacji.
6. Wybrana LSR stanowi załącznik do umowy ramowej.

Art. 15. [Formularze i regulamin konkursu na wybór LSR]

1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi i minister właściwy do spraw rybołówstwa opracowują formularze, o których mowa w art. 7 pkt 1 i art. 14 ust. 2, oraz regulamin, o którym mowa w art. 9 ust. 1:
 - 1) w uzgodnieniu z zarządami województw będącymi instytucjami zarządzającymi programami;
 - 2) po zasięgnięciu opinii Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz zarządów województw niebędących instytucjami zarządzającymi programami.
2. Regulamin, o którym mowa w art. 9 ust. 1, w zakresie kryteriów wyboru LSR minister właściwy do spraw rozwoju wsi i minister właściwy do spraw rybołówstwa opracowują po zasięgnięciu opinii komitetów monitorujących ustanowionych dla programów.

Art. 16. [Wsparcie w celu przygotowania i wdrożenia strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność]

1. Wsparcie, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. a rozporządzenia nr 1303/2013, temu samemu podmiotowi lub na przygotowanie LSR obejmującej tę samą gminę może być udzielone tylko raz i tylko w ramach jednego programu.
2. Wsparcie, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. a rozporządzenia nr 1303/2013, jest udzielane, jeżeli są spełnione warunki jego udzielenia określone w przepisach regulujących zasady wsparcia z udziałem poszczególnych EFSI lub na podstawie tych przepisów oraz:
 - 1) obszar planowany do objęcia LSR spełnia warunki określone w art. 5 ust. 1 pkt 2;
 - 2) wszystkie gminy, których obszar jest planowany do objęcia LSR, są członkami podmiotu ubiegającego się o to wsparcie lub zobowiązały się do współpracy z tym podmiotem i nie są członkami innego podmiotu ubiegającego się o to wsparcie, ani podmiotami, które zobowiązały się do współpracy z innym podmiotem ubiegającym się o to wsparcie; przepis art. 5 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 17. [Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność]

1. Wsparcie, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, jest udzielane, jeżeli są spełnione warunki jego udzielenia określone w przepisach regulujących zasady wsparcia z udziałem poszczególnych EFSI lub na podstawie tych przepisów:

- 1) na operację wybraną przez LGD, która jest stroną umowy ramowej;
 - 2) do wysokości środków, o których mowa w art. 33 ust. 5 rozporządzenia nr 1303/2013, przewidzianych w umowie ramowej.
2. Wsparcie, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, nie przysługuje, jeżeli podczas dokonywania wyboru operacji:
- 1) nie zastosowano określonych w LSR:
 - a) procedury zapewniającej bezstronność członków rady lub
 - b) kryteriów wyboru operacji, lub
 - 2) nie zachowano:
 - a) składu rady zgodnego z wymaganiami określonymi w art. 32 ust. 2 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, lub
 - b) parytetu określonego w art. 34 ust. 3 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013.
3. Wsparcie, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, może być udzielone również LGD, która jest stroną umowy ramowej, na operacje, które dzielą się na:
- 1) projekty grantowe;
 - 2) operacje własne LGD.
4. Do projektów grantowych i grantobiorców stosuje się odpowiednio przepisy art. 35 i art. 36 ustawy w zakresie polityki spójności.
5. Do wyboru:
- 1) projektów grantowych nie stosuje się przepisów ust. 1 pkt 1 i ust. 2;
 - 2) grantobiorców przepisy ust. 1 pkt 1 i ust. 2 stosuje się odpowiednio.
6. W przypadku operacji własnych LGD, wsparcie, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, może być udzielone LGD, pod warunkiem że nikt inny uprawniony do wsparcia, w terminie 30 dni od dnia zamieszczenia przez LGD na jej stronie internetowej informacji o planowanej do realizacji operacji własnej, nie zgłosił LGD zamiaru realizacji takiej operacji.

Art. 18. [Pozostałe rodzaje wsparcia]

1. Wsparcie, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. c-e rozporządzenia nr 1303/2013, jest udzielane LGD, która jest stroną umowy ramowej, jeżeli są spełnione warunki udzielenia tego wsparcia określone w przepisach regulujących zasady wsparcia z udziałem poszczególnych EFSI lub na podstawie tych przepisów.
2. Wsparcie, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. d i e rozporządzenia nr 1303/2013, jest udzielane do wysokości środków, o których mowa w art. 33 ust. 5 rozporządzenia nr 1303/2013, przewidzianych w umowie ramowej na wsparcie w tym zakresie.

Art. 18a. [Warunki wyboru operacji realizowanych przez podmioty inne niż LGD]

1. W przypadku naboru wniosków o udzielenie wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, na operacje realizowane przez podmioty inne niż LGD, dla zapewnienia spójności operacji z LSR, LGD może określić warunki wyboru operacji, w szczególności odnoszące się do zakresu operacji, miejsca jej realizacji lub podmiotu ubiegającego się o udzielenie wsparcia.
2. Warunki, o których mowa w ust. 1, nie mogą być sprzeczne z kryteriami wyboru operacji określonymi w LSR.

Art. 19. [Nabór wniosków o udzielenie wsparcia]

1. Ogłoszenie o naborze wniosków o udzielenie wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, na operacje realizowane przez podmioty inne niż LGD, podaje do publicznej wiadomości LGD, która jest stroną umowy ramowej, po uzgodnieniu terminu naboru tych wniosków z zarządem województwa.
2. LGD występuje o uzgodnienie terminu naboru wniosków o udzielenie wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, na operacje realizowane przez podmioty inne niż LGD nie później niż 30 dni przed planowanym terminem rozpoczęcia biegu terminu składania tych wniosków.
3. LGD zamieszcza ogłoszenie o naborze wniosków o udzielenie wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, na operacje realizowane przez podmioty inne niż LGD, w szczególności na swojej stronie internetowej, nie wcześniej niż 30 dni i nie później niż 14 dni przed planowanym terminem rozpoczęcia biegu terminu składania tych wniosków.
4. Ogłoszenie o naborze wniosków o udzielenie wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, na operacje realizowane przez podmioty inne niż LGD zawiera w szczególności:
 - 1) wskazanie:
 - a) terminu i miejsca składania tych wniosków,
 - b) formy wsparcia,
 - c) zakresu tematycznego operacji;
 - 2) obowiązujące w ramach naboru:
 - a) warunki udzielenia wsparcia określone w przepisach regulujących zasady wsparcia z udziałem poszczególnych EFSI lub na podstawie tych przepisów,
 - aa) warunki wyboru operacji, o których mowa w art. 18a ust. 1, jeżeli zostały określone,
 - b) kryteria wyboru operacji wraz ze wskazaniem minimalnej liczby punktów, której uzyskanie jest warunkiem wyboru operacji;
 - 3) informację o wymaganych dokumentach, potwierdzających spełnienie warunków udzielenia wsparcia oraz kryteriów wyboru operacji;
 - 4) wskazanie wysokości limitu środków w ramach ogłaszanego naboru;
 - 5) informację o miejscu udostępnienia LSR, formularza wniosku o udzielenie wsparcia, formularza wniosku o płatność oraz

formularza umowy o udzielenie wsparcia.

Art. 20. [Adresat wniosku o udzielenie wsparcia na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność]

1. Wniosek o udzielenie wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, na operację realizowaną przez podmiot inny niż LGD składa się do LGD.
2. Wniosek o udzielenie wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, na projekt grantowy lub operację własną LGD składa się do zarządu województwa, z którym LGD zawarła umowę ramową.

Art. 21. [Ocena zgodności operacji z LSR]

1. W przypadku naboru wniosków o udzielenie wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, na operacje realizowane przez podmioty inne niż LGD, LGD dokonuje oceny zgodności operacji z LSR, wybiera operacje oraz ustala kwotę wsparcia.
 - 1a. Jeżeli w trakcie rozpatrywania wniosku o udzielenie wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, na operacje realizowane przez podmioty inne niż LGD konieczne jest uzyskanie wyjaśnień lub dokumentów niezbędnych do oceny zgodności operacji z LSR, wyboru operacji lub ustalenia kwoty wsparcia, LGD wzywa podmiot ubiegający się o to wsparcie do złożenia tych wyjaśnień lub dokumentów.
 - 1b. (uchylony).
 - 1c. Podmiot ubiegający się o wsparcie, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, jest obowiązany przedstawiać dowody oraz składać wyjaśnienia niezbędne do oceny zgodności operacji z LSR, wyboru operacji lub ustalenia kwoty wsparcia zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek. Ciężar udowodnienia faktu spoczywa na podmiocie, który z tego faktu wywodzi skutki prawne.
2. Przez operację zgodną z LSR rozumie się operację, która:
 - 1) zakłada realizację celów głównych i szczegółowych LSR, przez osiągnięcie zaplanowanych w LSR wskaźników;
 - 2) jest zgodna z programem, w ramach którego jest planowana realizacja tej operacji, z warunkami, o których mowa w art. 18a ust. 1, oraz na realizację której może być udzielone wsparcie w formie, o której mowa w art. 19 ust. 4 pkt 1 lit. b;
 - 3) jest zgodna z zakresem tematycznym, o którym mowa w art. 19 ust. 4 pkt 1 lit. c;
 - 4) jest objęta wnioskiem o udzielenie wsparcia, który został złożony w miejscu i terminie wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków o udzielenie wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013.
3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio do projektów grantowych i operacji własnych.
4. Rada dokonuje wyboru operacji realizowanych przez podmioty inne niż LGD:
 - 1) spośród operacji, które są zgodne z LSR;
 - 2) na podstawie kryteriów wyboru określonych w LSR.
5. W terminie 60 dni od dnia następującego po ostatnim dniu terminu składania wniosków o udzielenie wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, na operacje realizowane przez podmioty inne niż LGD, LGD:
 - 1) przekazuje podmiotowi ubiegającemu się o wsparcie, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, pisemną informację o wyniku oceny zgodności jego operacji z LSR lub wyniku wyboru, w tym oceny w zakresie spełniania przez jego operację kryteriów wyboru wraz z uzasadnieniem oceny i podaniem liczby punktów otrzymanych przez operację, a w przypadku pozytywnego wyniku wyboru - zawierającą dodatkowo wskazanie, czy w dniu przekazania wniosków o udzielenie wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, do zarządu województwa operacja mieści się w limicie środków wskazanym w ogłoszeniu o naborze tych wniosków;
 - 2) zamieszcza na swojej stronie internetowej listę operacji zgodnych z LSR oraz listę operacji wybranych, ze wskazaniem, które z operacji mieszczą się w limicie środków wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków o udzielenie wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013.
- 5a. Informacja, o której mowa w ust. 5 pkt 1, zawiera dodatkowo wskazanie ustalonej przez LGD kwoty wsparcia, a w przypadku ustalenia przez LGD kwoty wsparcia niższej niż wnioskowana - również uzasadnienie wysokości tej kwoty.
6. Jeżeli operacja:
 - 1) uzyskała negatywną ocenę zgodności z LSR albo
 - 2) nie uzyskała minimalnej liczby punktów, o której mowa w art. 19 ust. 4 pkt 2 lit. b, albo
 - 3) w dniu przekazania przez LGD wniosków o udzielenie wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, do zarządu województwa nie mieści się w limicie środków wskazanym w ogłoszeniu o naborze tych wniosków- informacja, o której mowa w ust. 5 pkt 1, zawiera pouczenie o możliwości wniesienia protestu na zasadach i w trybie określonych w art. 22.
- 6a. Informacja, o której mowa w ust. 5 pkt 1, zawiera pouczenie, o którym mowa w ust. 6, także w przypadku ustalenia przez LGD kwoty wsparcia niższej niż wnioskowana.
7. Do pouczenia, o którym mowa w ust. 6, stosuje się odpowiednio przepis art. 45 ust. 5 ustawy w zakresie polityki spójności.

Art. 22. [Protest]

1. Od:
 - 1) negatywnej oceny zgodności operacji z LSR albo
 - 2) nieuzyskania przez operację minimalnej liczby punktów, o której mowa w art. 19 ust. 4 pkt 2 lit. b, albo
 - 3) wyniku wyboru, który powoduje, że operacja nie mieści się w limicie środków wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków o udzielenie wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, albo

4) ustalenia przez LGD kwoty wsparcia niższej niż wnioskowana
- przysługuje podmiotowi ubiegającemu się o wsparcie, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, prawo wniesienia protestu.

2. Protest wnosi się w terminie 7 dni od dnia doręczenia informacji, o której mowa w art. 21 ust. 5 pkt 1.
3. Do protestu stosuje się odpowiednio przepisy art. 54 ust. 2-6 oraz art. 54a ustawy w zakresie polityki spójności.
4. Oprócz elementów określonych w art. 54 ust. 2 ustawy w zakresie polityki spójności, protest od:
 - 1) negatywnej oceny zgodności operacji z LSR zawiera wskazanie, w jakim zakresie podmiot ubiegający się o wsparcie, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, nie zgadza się z tą oceną, oraz uzasadnienie stanowiska tego podmiotu;
 - 2) ustalenia przez LGD kwoty wsparcia niższej niż wnioskowana zawiera wskazanie, w jakim zakresie podmiot ubiegający się o wsparcie, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, nie zgadza się z tym ustaleniem, oraz uzasadnienie stanowiska tego podmiotu.
5. Protest jest wnoszony za pośrednictwem LGD i rozpatrywany przez zarząd województwa.
6. O wniesionym proteście LGD informuje niezwłocznie zarząd województwa.
7. Wniesienie protestu nie wstrzymuje przekazywania do zarządu województwa wniosków o udzielenie wsparcia dotyczących wybranych operacji.
8. Do wnoszenia protestu i postępowania wszczętego na skutek jego wniesienia przepisy art. 53 ust. 2 i 3, art. 56 ust. 2 oraz art. 57-67 ustawy w zakresie polityki spójności stosuje się odpowiednio, z tym że:
 - 1) (uchylony);
 - 2) protest pozostawia się bez rozpatrzenia również w przypadku, gdy nie spełnia wymagań określonych w ust. 4;
 - 2a) w weryfikacji, o której mowa w art. 56 ust. 2 ustawy w zakresie polityki spójności, a także w ponownej ocenie, o której mowa w art. 58 ust. 3 ustawy w zakresie polityki spójności, nie mogą brać udziału osoby, które były zaangażowane w przygotowanie projektu; przepisy art. 24 § 1 pkt 1-4 oraz 6 i 7 Kodeksu postępowania administracyjnego stosuje się odpowiednio;
 - 3) art. 66 ust. 2 ustawy w zakresie polityki spójności ma zastosowanie, gdy zostanie wyczerpana kwota środków, o których mowa w art. 33 ust. 5 rozporządzenia nr 1303/2013, przewidzianych w umowie ramowej na realizację danego celu głównego LSR w ramach środków pochodzących z danego EFSI.

Art. 23. [Wniosek LGD o udzielenie wsparcia na wdrażanie operacji]

1. W terminie 60 dni od dnia następującego po ostatnim dniu terminu składania wniosków o udzielenie wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, na operacje realizowane przez podmioty inne niż LGD, LGD przekazuje zarządowi województwa wnioski o udzielenie wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b tego rozporządzenia, dotyczące wybranych operacji wraz z dokumentami potwierdzającymi dokonanie wyboru operacji.
2. W przypadku gdy w dokumentach, o których mowa w ust. 1, zarząd województwa stwierdzi braki lub będzie konieczne uzyskanie wyjaśnień, zarząd województwa wzywa LGD do uzupełnienia braków lub złożenia wyjaśnień w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż 7 dni.
3. Jeżeli nie są spełnione warunki udzielenia wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, zarząd województwa informuje podmiot ubiegający się o wsparcie o odmowie udzielenia tego wsparcia, zgodnie z przepisami regulującymi zasady wsparcia z udziałem poszczególnych EFSI.
4. Jeżeli są spełnione warunki udzielenia wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, zarząd województwa udziela wsparcia zgodnie z przepisami regulującymi zasady wsparcia z udziałem poszczególnych EFSI, do limitu środków wskazanego w ogłoszeniu o naborze wniosków o udzielenie wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013.
 - 4a. Wyczerpanie środków w ramach limitu środków wskazanego w ogłoszeniu o naborze wniosków o udzielenie wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, nie stanowi przeszkody w udzieleniu tego wsparcia na daną operację, jeżeli w wyniku wniesienia protestu albo uwzględnienia skargi przez sąd administracyjny LGD wybrała tę operację, a zarząd województwa ustali, że są spełnione pozostałe warunki udzielenia tego wsparcia, kryteria wyboru operacji są spełnione w takim stopniu, że wsparcie na tę operację powinno zostać udzielone, oraz jeżeli nie została wyczerpana kwota środków, o których mowa w art. 33 ust. 5 rozporządzenia nr 1303/2013, przewidzianych w umowie ramowej na realizację danego celu głównego LSR w ramach środków pochodzących z danego EFSI.
5. W razie stwierdzenia, że wniosek o udzielenie wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, zawiera braki, jest wypełniony nieprawidłowo lub zawiera oczywiste omyłki, zarząd województwa wzywa podmiot ubiegający się o wsparcie do usunięcia tych braków lub nieprawidłowości lub poprawienia oczywistych omyłek w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż 7 dni i nie dłuższym niż 14 dni, pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia.
 - 5a. W razie ustalenia przez LGD kwoty wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, niższej niż określona przez podmiot ubiegający się o wsparcie we wniosku o udzielenie tego wsparcia, zarząd województwa może wezwać ten podmiot do modyfikacji wniosku w zakresie wynikającym z ustalonej kwoty wsparcia w terminie nie krótszym niż 7 dni i nie dłuższym niż 14 dni, pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia.
6. Usunięcie braków lub nieprawidłowości we wniosku o udzielenie wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, lub poprawienie w nim oczywistych omyłek nie może prowadzić do jego istotnej modyfikacji mającej wpływ na wynik wyboru operacji dokonany przez LGD.
7. Jeżeli po upływie 6 miesięcy od dnia przekazania wniosków do zarządu województwa okaże się, że nie jest możliwe udzielenie wsparcia w ramach limitu środków wskazanego w ogłoszeniu o naborze wniosków o udzielenie wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, zarząd województwa informuje podmiot ubiegający się o udzielenie wsparcia o braku dostępnych środków na udzielenie tego wsparcia i pozostawia wniosek bez rozpatrzenia.

8. Do projektów grantowych i operacji własnych LGD przepisy ust. 3, 4, 5, 5a i 6 stosuje się odpowiednio.

Art. 24. [Podmiot właściwy do udzielenia wsparcia]

Właściwym miejscowo w sprawie udzielenia wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b-e rozporządzenia nr 1303/2013, na daną operację jest zarząd województwa, z którym została zawarta umowa ramowa dotycząca LSR, w ramach której będzie realizowana ta operacja.

Art. 25.

W ustawie z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. poz. 1146) po art. 30 dodaje się art. 30a w brzmieniu: (zmiany pominięte).

Art. 26. [Status dotychczasowych LGD]

Lokalną grupę działania, o której mowa w art. 15 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. z 2018 r. poz. 1936), oraz stowarzyszenie wybrane zgodnie z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 3 kwietnia 2009 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Rybackiego (Dz. U. z 2018 r. poz. 466), uznaje się za LGD, jeżeli spełniają wymagania określone w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, oraz w art. 4.

Art. 27. [Wejście w życie ustawy]

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.